

владетеля съзира Светоплук. Текстът е придружен от разнообразни богословски и етнографски бележки, които разширяват историческия хоризонт на читателя.

Прецизният коментар надхвърля по своите задачи едно популярно издание или университетско пособие. Сочат се установените факти за авторството на текстовете, за мястото и времето на появата им, за достигналите редакции и техните издания, обясняват се историческите и географските понятия, скицира се развитието на църковнолитературните жанрове. Най-голям интерес будят композиционните сравнения между Пространното Кирилово житие, Теофилактово житие на Климент и „За буквите“ на Черноризец Храбър. Композицията на Пространното Кирилово житие се отличава с антитезно заострен паралелизъм. Проф. Сване доказва компаративно, че небалансираното по постройка Теофилактово житие е повлияно от по-старинно славянско животописание на Климент. Композицията на Храбровия трактат е сходна със строежа на Пространното Кирилово житие, но оригинални там са не културно-историческите факти, а постройката на аргументите за предимството на славянската азбука.

Особено внимание заслужава изказаната от проф. Сване хипотеза, че е било налице нестигнато до нас общо пространно житие на Кирил и Методий, възникнало чрез добавяне на материал за Методий към вече оформеното с удивителна симетрична компо-

зиция Кирилово жизнеописание. Това предположение намира подкрепа в традицията на старата българска литургична книжнина и иконопис. Когато започват да чествуват апостолските братя с литургии в различни дни (според смъртните дати на 14 февруари и 6 април), добавеният текст бива откъснат и с това се обяснява както твърде слабата композиция на Методиевото житие, така и стилната му близост до Кириловото. В полза на хипотезата говорят и многобройните сравнения между двете Панонски легенди, които показват, че определени откъси от текста на първата биха намерили естествено обкръжение в текста на втората и обратно — например библейските цитати от XV глава на Кириловото житие, прибавени без пряка връзка към повествованието, съответствуват по тон и предназначение на Методиевата проповед срещу семейния морал на моравците; с тази проповед е свързан последният откъс от XI глава на Методиевото житие.

Взискателността, с която е осъществен преводът на проф. Сване, компетентността при съставянето на критическия апарат и достъпния стил превръщат книгата в ценно помагало за студентите и научните работници в областта на славянската история и литература. Отново прославата на Кирило-Методиевото дело се превръща в популяризация на България, съхранила словесния огън на първата славянска книжнина.

Пиринка Пенкова

„МЛАДИ ПИСАТЕЛИ“ ОТ ЛЮБЕН ГЕОРГИЕВ

Изд. „Нар. младеж“, 1969, 272 стр.

„Млади писатели“ е четиринадесетата критическа книга на Любен Георгиев. Малцина са тези, които могат като него така спонтанно и точно да реагират на всяко ново литературно явление. Той пише леко, с изострен критически усет за злободневното и трайното, темпераментно, с остроумие, със заразителна разпаленост и емоционалност. Тези качества на критика, познати ни и от предишните му книги, сега в „Млади писатели“ придобиват по-голяма привлекателност, защото се съчетават вече с по-зрял поглед и обобщителна сила, с умение да долови характерното за отделен автор. Сполуката на критика идва между другото и оттам, че той е почти от същото поколение на авторите, които разглежда. Неговото пристрастие и личното му присъствие ни помагат да видим у младите поети и белетристи индивидуал-

ното им развитие, сложния процес на тяхното оформяне. Голямата осведоменост, обиграното перо и точният марксистически поглед на критика насочват вниманието на читателя към съществени проблеми на нашата съвременна поезия, критика и проза. Може би не винаги всичко е изчерпателно и задълбочено разгледано, но Любен Георгиев умее да улови онези съществена нишка, която води към сърцевината на писателското творчество, макар понякога да си служи с подчертан нравоучителен тон. Авторът искрено се стреми да предпази младите писатели от увлечения, които ги отклоняват от техните сериозни задачи. Един критик проявява истинското свое дарование, когато в процеса на многото злободневни, парливи и спорни въпроси, явления и авторски физиономии успее да долови истинското, трайното, това,

което кълни, развива се и оставя следи. И, струва ми се, че в своята последна книга Любен Георгиев е успял в повечето от статите и портретите си да защити своето трудно призвание на съвременен литературен критик.

В „Идващите“ или „Черти от творческата биография на едно поколение“ Любен Георгиев изгражда образите на дванадесет поети и двама белетристи, крайно различни по изразни средства и творческа съдба. В статиите за Любомир Левчев и Дамян Дамянов авторът е проявил силно критическо вживяване в лириката на тези двама интересни поети. Познатият ни полемичен тон на критика отново присъства, но сега е „по-улегнал“, т. е. чувства се онова омъдряване, което позволява на Л. Георгиев да избистри своя критичен поглед и да проследява поцяло разволя на поетите. Нито Дамян Дамянов, нито Любомир Левчев са творци, които са лесни за портретуване. Те имат характерни физиономии, но много трудно подаващи се на кратка и точна характеристика. Техните портрети са едни от най-сполучливите в книгата, защото са шрихирани без пресилване и прекалено заостряне на някои черти. Критикът показва с любов и въодушевление всички техни ярки сполуки и същевременно грижливо посочва слабостите, онова, което ще пречи на развитието им.

На Любен Георгиев може да се пожелае малко по-голяма взискателност и задълбочен критичен анализ на някои отделни места в иначе сполучливите портрети на Орлин Орлинов, Петър Караангов, Усин Керим. Понякога критикът е твърде обстоятелствен, наред с характерното разглеждане на младите писатели. С голямо разбиране са видени някои черти от творческата физиономия на Първан Стефанов. За този поет сякаш има все още какво да се каже. Защото и той самият непрекъснато изяснява своя профил.

Любен Георгиев се вълнува искрено за съдбата на съвременната поезия в нашия кибернетичен век, намира повод да изкаже интересни мисли по този повод. Наред със своите неизбежни пристрастия той проявява

деликатност и търпимост, които преди време не му бяха особено присъщи. Без да акламира специално поезията на Ваня Петкова и Стефан Цанев, критикът доста точно вижда техните особености, прави интересни наблюдения и сочи някои характерни опасности в разволя на младите поети. Твърде сполучлив е портретът на Христо Фотев. Неговата съвременна романтична поезия е анализирана с тънък усет и искрено вживяване. Не бих могла да се съглася обаче с мнението на Л. Георгиев относно „Балада за Ромео и Жулиета“, която той смята за несполучлива. У Фотев има, разбира се, и слаби стихотворения, но „Балада за Ромео и Жулиета“ съдържа свой лиричен подтекст, който, струва ми се, е убягнал от погледа на Л. Георгиев. Самото различие на мненията за „Баладата“ иде вероятно от богатството на това стихотворение.

За младите белетристи в книгата на Л. Георгиев е отделено сравнително малко място. Но затова пък в статиите за Дончо Цончев и Георги Мишев са направени интересни наблюдения, които будят мисли. Критикът твърди, че в поколението на младите поети има по-отчетливи творчески индивидуалности от тези на младите белетристи. Но статията му за Дончо Цончев и Георги Мишев показва, че в областта на младата проза също имаме оригинални нови явления, които очакват критическа намеса и оценка.

Особено място в книгата на Л. Георгиев заема статията „За младата критика“, където той развива с прямота някои мисли за състоянието на съвременната българска критика. Разгледани са проявите на редица наши литературни критици. Повдигнати са извънредно важни и интересни проблеми. Могат и да се оспорят част от неговите твърдения, но тук, макар и бегло, са разгледани най-добрите прояви в областта на нашата помлада литературна критика. Личи добросъвестност и колегиалност — качества, понякога твърде редки между критиците.

В нашето бурно литературно всекидневие Любен Георгиев е успял да види някои трайни черти и да долови тенденции, които водят към бъдещето.

Ваня Бояджиева

„ОТРАЖЕНИЯ“ от ИВАН СЕСТРИМСКИ

Изд. „Профиздат“, 1969, 159 стр.

Въпреки че обединява очерци за отделни писатели, книгата на Иван Сестримски „Отражения“ не е антологично произведение

с присъщото за този вид творби разнообразие на мотивите, темите и подхода към литературните факти. Нейното единство се изразява